

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăştie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Gătră cetitori.

Ajungând azi 1 Iulie v. deschidem nou abonament la «Bunul Econom».

La data aceasta împlinim o jumătate de an dela întemeierea acestei foi, și rugăm stăruitor pe onorații noștri abonați cari au plătit foaia numai pe întâia jumătate a anului, sau la cerere li-s'a trimis chiar fără a o plăti, să binevoiască a-și renoi abonamentul, ear' restanțierii a-și plăti restanța.

Pentru-ca se poate fi abonat și de economii cei mai seraci, dar' știutori de carte, «Bunul Econom» se dă

*pe un an întreg cu 4 cor. (2 fl.)
pe o jum. an cu . 2 cor. (1 fl.)*

Drept aceea și rugăm acum pe abonații noștri, să aibă bunătațe a stăruii în cercurile cărturarilor cunoscuți, să aboneze mai mulți „Bunul Econom”.

Dacă de jumătatea anului vom primi din toată comuna în care merge «Bunul Econom», macar unu-doi abonați noi, am fi mulțumiți și foaia ar lua un nou avânt, ce s'ar simți numai decât!

Vestim și aceea, că fiind dricul lucrului de câmp și țeranului fiindu-i în aceste vremuri tot banul scump, — ne-am hotărât, că la cărturari rîvnici și de treabă, cari ar dori să o aboneze de nou, le dăm foaia și pe așteptare până de pildă după secere ori mai în toamnă, când ajung la parale.

Editura foii

„BUNUL ECONOM“

Dare de seamă despre lucrările ministrului pentru agricultură.

II.

Cultura viilor.

Cultura viței de viie a fost și este un însemnat izvor de venit în țeara noastră, pentru-că vinul produs în Ungaria este și mult și bun.

Cultura viilor se face în 5770 comune din țară, pe un teritor de 208 mii 477 hectare.

În anul 1898 s'a produs cu totul 1138 de mii hectolitri must, în preț

de 45.996 mii coroane, pe un hectar vine în proporție 5 hectolitri și jumătate, în preț de 220 cor.

În comitatul nostru se cultivă viie pe 1711 hectare de pământ, din cari pe 1328 hectare viia este deplin roditoare, prețul mustului din comitatul nostru face deci la an cam 300 mii cor.

Filoxera și peronospora sunt două morhuri, cari au făcut în timpul din urmă mari pagube în viile din Ungaria, pentru-că cea dintâi unde se ivește strică viia din rădăcină, ear' a doua îi nimicește rodul pe ani de zile.

Viile atacate prin filoxeră fac 38 mii de hectare, ear' cele atacate prin peronospora 120 mii hectare.

Paguba pricinuită este deci uriașe. Uriașe sunt însă și lucrările săvârșite de ministrul țerii pentru delăturarea acestor rele.

Pentru a înlesni reînoirea viilor pustiite prin filoxeră, ministrul a întocmit mai multe cursuri, unde oamenii capătă învățătura de lipsă, astfel în anul 1898 s'au ținut 119 cursuri, la cari 5452 de oameni au primit învățătura cum trebuie prăsită vița nouă, ear' 4468 persoane au fost învățați a altoi viia. Asemenea cursuri se țin în fiecare an.

Mai departe s'a făcut îngrijire, să fie în toate părțile țerii oameni pricepuți, chemați a da sfaturile de lipsă și a controla mersul lucrărilor pentru reînoirea viilor. În acest scop statul susține și plătește 59 inspectorii anume, ear' țeara este împărțită în 27 inspectorate. În părțile locuite de Români se află asemenea inspectorate la *Aiud, Turda, Dicio-Sân-Mărtin, Biserica-Albă, Miniș și Cehul-Silvaniei*. Aceste inspectorate dau sfaturile și îndrumările de lipsă ori-și-cui gratuit.

Cunoscut fiind, că fără cunoștințe temeinice nu poți face nici un lucru cum se cade, *Românii noștri încă ar trebui să se folosească în casurile de lipsă de cursurile întocmite de ministru*

și de sfatul inspectorilor pentru vii, mai ales primăriile comunale sunt datoare a face pașii de lipsă la inspectorate, atunci, când se ivește trebuința!

De mare însemnătate este însă lucrarea aceea a ministrului, ce a dezvoltat-o pentru prăsierea, altoirea și împărțirea gratuită sau cu preț redus, a viței de viie americane, aflată de bună pentru reînoirea viilor pustiite prin filoxeră.

În acest scop ministrul a întocmit 51 pepinerii pentru cultura viței de viie americană. În părțile locuite de Români se află asemenea pepinerii la *Adamuș (com. Târnavei-mici), Aiud și Vințul-de-jos (com. Albei-inf.), Zsidve (com. Târnavei-mici), Margita (com. Bihor), Cehul-Silvaniei, Șimleul-Silvaniei, Tășnad (com. Sătmar), Recaș și Biserica-Albă (Com. Timiș)*.

În aceste locuri se face prăsierea viței pe un teritor de 953 jugere catastrale, ear' altoirea pe un teritor de 393 jugere. Numărul vițelor produse la an face 10 milioane, din cari s'a împărțit gratuit cam 2 milioane de vițe în anul 1898.

Soiurile de vițe americane cultivate de stat sunt: *Riparia Tomentosa, Riparia Portalis, Vitis Soionis, Rupestris Monticola*.

Statul nu se mărginește numai la renoirea viilor, pustiite prin filoxeră, cu vițe americane, ci stăruie și pentru prăsierea de vii noue cu vițe de ale noastre. Spre acest scop se crește vița de viie la școala din Checichemet, de unde în anul 1898 s'au dat la 384 proprietari de viie 6 milioane de vițe gratuite.

Toate acestea învederesc îngrijirea ministrului pentru cultura viilor și ajutoarele mari, ce le dă proprietarilor de vii. *A nu ne folosi și noi, unde se poate, de aceste ajutoare ale ministrului, ar fi păcat economic!*

Tot în scopul de a veni în ajutor la reînoirea viilor s'a înființat

Banca Agrară din Budapesta, care dă împrumuturi estive pe anuități anume pe lângă hipotecarea viilor. Favorul mare al împrumuturilor date de Banca agrară în acest scop, este și acela, ca replătirea împrumutului se începe numai după 5 ani, când viaa de nou prăsită începe a da rodul seu.

Vinderea cu preț potrivit a vinurilor din țeară încă este de mare însemnătate, mai ales acum, când vinurile artificiale și cele aduse din Italia fac o concurență așa mare vinurilor noastre.

Este bine știut, că îngrijirea vinurilor este o lucrare gingașă, care reclamă cunoștințe și îngrijire specială. Asemenea este știut, că vinul numai așa se poate desface cu preț, dacă se află o cătățime mai mare de vin la un loc.

Drept-aceea s'a înființat prin ministru o pivniță centrală de model în Budapesta, care îngrijește vinurile după toate regulile științei și unde se pot câștiga cunoștințele de lipsă în cursurile, ce se țin la acest loc.

Asemenea s'au înființat cu ajutorul ministrului mai multe societăți pentru valorisarea vinurilor, cari au chemarea a aduna must mai mult la un loc și a-l îngriji după regulile recerute, pentru a-l putea apoi vinde cu preț.

Când vom ajunge și noi a ne folosi de învățăturile și întocmirile de pe acest teren, viile lucrute de oamenii nostri singuri, vor aduce foloase îndoit ca acum, când toate le facem cum le știm dela moșii și strămoșii nostri.

(Continuarea urmează).

DR. IOAN MIHU

Roadă câmpurilor.

Săptămâna asta s'a început seceratul, dar' abia s'a tăiat ici-colea câte o holdă, câte o jumătate de holdă, și ploile ce au intervenit au împedat urmarea. Grânele sunt, peste tot luate, mari în paiu și în spic, dar' nu sunt puține holdele cari la secerat, dau snopi prea ușori în asemănare cu mărima lor, dau mai mult paiu mare decât boane mari, căci jocul de-a ploaia și soarele din săptămânile de formare a boabelor și de pargă, au avut urmările rele ale pării.

Cucuruzele, unde au fost puse de timpuriu și săpate la vreme, sunt frumoase, chiar foarte frumoase, înspicate, dar' cele în locuri slabe și poate întârziate ori nelucrate la soroc, sunt slabe, pipernicite, de puțină nădejde.

Poamele, prunele mai ales, pe. hotare

întregi au căzut în urma temperaturii reci ce le strică nu de mult, încât abea de sunt de gustare. Coniunile în cari se fie prune multe, sunt rare.

*

Grâul în România. În Țară grâul a început să fie secerat și cel mai copt e cel sămănat din Septembrie, nu cel din August, din cauză că pe cel din luna August l-au stângenit în creștere purecii „Aphis cerealis” și „Cecydomii”, așa că în multe locuri a fost nevoie a se cârpi ogoarele din cari perise grâul. Cel mai bun grâu, și care ar trebui să fie întins în toată țeara, e grâul român îmbunătățit de toamnă, cu spicul alb și bobul roșu, ca și drămiul, grâu ce nu se scutură nici-odată, deși dă boabe foarte mari.

Insoțirile de înmormântare.

III.

Eată cum am încercat noi înființarea „Reuniunii române de înmormântare din Orăștie” și prin câte am trecut până am avut-o.

Intr'o Duminecă oamenii au fost poștiți să vină după biserică în școală, spre a li-se vorbi despre un lucru nou ce am dori să-l pornim aici cu ei și pentru ei. Au venit oamenii. Li-s'a spus așa pe scurt cum am scris noi în numărul trecut, ce sunt Insoțirile de înmormântare, de ce folos sunt ele pentru case în care a venit ingerul rece al morții și a lovit cu aripa sa fruntea cutărui membru al familiei. Li-s'a arătat în ce chip ușor se pot ajuta la atari întâmplări, ca cel puțin grijile materiale, grijile cheltuelilor și îndatoririlor, să nu le mai mărească lacrimile.

Și a plăcut oamenilor, și când la urmă li-s'a pus întrebare că dori-re-ar și dâșii să aibă aici în Orăștie o atare Reuniune?, au răspuns însuflețiți că da, negreșit, Dumnezeu să vă trăiască, numai s'o faceți! Și fiind noi cari am făcut acest început, pregătiți la toate, îndată am scos o coală de hârtie și am scris pe cine din cei de față ar dori să fie membru al Insoțirii plănuite, ca o zalogire a făgăduinții de a intra de fapt în Reuniune atunci când vom avea drept a o începe.

Și s'au scris mulți aci, ear' în zilele următoare coala de subscriere s'a purtat mai departe, astfel ca să vedem căpătăm făgăduința alor 300 de inși, câți ne trebuiau pentru a putea înființa insoțirea.

Mulți ne respingeau zicând că în Orăștie se află un „Verein („fărăin”) săsesc” și cine-s oamenii mai de-așa, sunt scriși acolo. Dar' „Verein“-ul să-

sesc e așa făcut, că se dai 4 fl. pe an un șir de ani, și 4 fl. e cam mult cerut odată, ear' noi voiam ca și cei mai sâraci să poată fi membri, să se ajute la necaz, ear' felul nostru de însoțire, îl țineam de potrivit pentru toți, — precum s'a și adevărit. Dacă am văzut că avem la 300 de inși aplicați a intra în însoțire, i-am chemat odată pe toți laolaltă să facem începutul lucrului, să ținem „adunarea generală de constituire”, de alcătuire a Insoțirii.

Ne-am adunat dar' de nou la școală și aci un domn a deschis adunarea arătându-i rostul, arătând folosul lucrului căruia avem să-i punem azi fundamentele, și a cerut alegerea unui președinte adhoc și un notar al adunării, care să iee protocol despre ce se va petrece aici. Alegându-se acestia, președintele a arătat că noi azi, ca „adunare generală de constituire”, avem să ascultăm planul de Statute (legi) a insoțirii, și să ne dăm părerea paragraf de paragraf și să primim ori să schimbăm paragraf de paragraf; în urmă să alegem comitetul și conducătorii insoțirii.

Notarul ales a cetit apoi Statutele, La fiecare paragraf își spun eau oamenii parerea că e bun, sau că ar fi a să schimba șa ori șa, până s'au gătat. Declarând președintele prin asta Statutele Insoțirii de statorite și primite, s'a trecut la alegerea slujbașilor și comitetului insoțirii, atâția câți s'a hotărit în Statutele primite mai nainte. S'a ales 1 Director, 1 cassar, 1 secretar și 12 membri în comitet.

S'a dat apoi îndrumare „biuroului adunării” (președintele și notarul), ca Statutele azi votate să le înainteze pe calea sa la minister pentru întărire, dimpreună cu protocolul despre adunarea de azi, care le-a primit.

Președintele apoi a declarat adunarea de constituire de încheiată.

După astea președintele și notarul au pregătit Statutele în 3 exemplare, scrise în două limbi: românește și ungurește, apoi protocolul adunării asemenea în cele 2 limbi, și în sfârșit o rugare către magistratul orășenesc (în alte comune fără magistrat ori în sate, rugarea asta să adresează protopretorului, fisolgăbireului) în care îl rugăm să înainteze spre întărire Statutele. Le-au scris toate: și statute și protocol și rugare, și le-au dat drumul.

Statutele au fost trimise de magi-

strat (pe aiurea de protopretori) la comitat la vicișpanul, și de aci la mistrul de interne, și noi am stat acum și am așteptat.

Îndreptare. În articolul despre „Insoțirile de înmormântare“ din numărul trecut, s'a făcut în șirele 8-9-10 dela urmă numărare, o confuzie la paginare. Propoziția are să sune astfel:

„De doi ani și jum. de când o avem (Reuniunea de înmormântare), a avut numai 20 de morți (7-8 pe an), ear' fondul ei a crescut peste 1000 fl. (2000 cor.), ear' din sub 300 membri câți am avut la început, azi avem peste 600!“

AGRICULTURA

Clăitul snopilor.

Di Demetriu Comșa dă în „Economul“ următorul sfat secerătorilor:

Economii nostri îndatinează a face clăile din câte 20 de snopi, pe alocurea din câte 18, 25 și așa m. d. Aceste clăi se întocmesc așa, că se așează mai întâiu un snop cu spicele resfrânte în sus, apoi se pun alți 3 snopi cu spicele spre olaltă, formând împreună un fel de cruce culcată. Din cei 4 snopi următori se întocmește crucea a doua, a treia și c. l.; în sfârșit se pune un snop cu spicele resfrânte în jos, care să preîntimpine resbaterea apei de ploaie.

Clăile astfel întocmite au scăderea, că facerea lor cere multă deprindere și îngrijire. Din pricina temeliei lor atât de înguste, vântul și vijeliile le răstornă cu înlesnire. În scopul de a preîntimpina resturnarea, nu rămâne decât a îndesa peste olaltă snopii, care și așa stau lungiți pe pământ. Urmarea firească este, că umezeala din pământ se urcă treptat din snop în snop și din spic în spic, cășunând astfel jilăvirea clăii și uneori incolțirea grăunțelor. Chiar și pe timp altcum uscat, snopii mai din jos rămân încâtva jilavi. În urma ploilor îndelungate, aceste clăi se jilăvesc de jos până sus și de sus până jos, una tocmai fiindcă umezala pământului se urcă prin snopii îndesați cu repejune, alta fiindcă picăturile de ploaie resbat ușor printre snopii culcați. O altă urmare a îndesării snopilor este, că spicele și mai ales buruenile se uscă cu mare anevoie, prin ceea-ce se întârzie căratul și punerea bucatelor la adăpost.

În fața atâtor scăderi păgubitoare, va trebui negreșit să zicem despre clăile îndatinate la noi, că nici pe departe nu întrunesc cerințele dorite. Vom lucra deci înțelepțește urmând pilda economilor din țerile apusului

luminat, unde snopii se clăesc cu totul almintrelea. O scurtă descriere ajunge. Un lucrător așază mai întâiu doi snopi în picioare, înclinați încâtva spre olaltă și strângând spicele între mâni. Un al doilea lucrător așază ceialaltii 8 snopi, doi și doi față în față și așa încât spicele să se vină strînse spre olaltă, ear' partea din jos a snopilor la o mică depărtare; al 10-lea și cel din urmă snop se frânge peste mijloc și se așază drept coperiș pe vârful clăii. Pentru de a împedeca chiar și răsturnările prin vijelii ajunge se proptim snopii de câte un par înfipt în pământ și pe urmă să legăm clăile din sus de mijloc prin câte o sucitură de paie, nuele de răchită sau altceva.

Aceste clăi, cunoscute pe alocurea sub numirea de „păpuși“, vrednice sunt de cea mai călduroasă recomandare. Vîrful lor ascuțit și mai ales temelia atât de largă, le asigură împotriva vîntului. Printre snopii și așa puțini și resfrâți, rămân numeroase goluri, care îngăduie aerului și vîntului și chiar soarelui intrare liberă. Aerul încălzit și încâtva umed din snopi se înlocuiește neconținut prin aerul svîntat din afară. Urmarea este o grabnică uscare a spicelor cum și a buruenilor cuprinse în snopi. Apa de ploaie se prelinge cu înlesnire peste snopii înclinați, așa că spicele și chiar paele mai din lăuntru rămân svîntate. Umezeala și așa puțină ce s'ar fi urcând din pământ în sus, ar putea strica cel mult paielor, nu și spicelor, care se află departe de pământ. Adăogăm în sfârșit, că aceste clăi se pot întocmi în scurtă vreme și fără multă deprindere.

DEM. COMȘA

După comasare.

(Urmare)

Să facem puțină socoteală:

Luăm earăși de pildă o vită de 3 măji m., și o punem la îngrășare. Ca să sporească până la o anumită greutate, să zicem că-i va trebui vitei o jumătate de car de fîn, (în preț de 20 coroane), peste nutrețul de întreținere. Nutrețul de întreținere face pe zi (5 klgr. de fîn), 20 bani.

De vom împărți noi acum nutrețul de îngrășare pentru 180 de zile, vom face o cheltueală peste tot de 56 coroane; căci la nutrețul de îngrășare (20 cor.) se mai adaugă nutrețul de întreținere cu de $20 \times 180 = 3600$ bani, adică 36 cor.

De vom împărți însă nutrețul de îngrășare numai pentru 90 de zile, vom cheltui peste tot 38 coroane; căci

la nutrețul de îngrășare (20 cor.) se mai adaugă nutrețul de întreținere numai cu de $20 \times 90 = 1800$ bani, adică 18 coroane.

Ear' de vom împărți nutrețul de îngrășare numai pentru 60 de zile, vom cheltui peste tot numai 32 cor.; căci la nutrețul de îngrășare cu 20 cor. se mai adaugă de $20 \times 60 = 1200$ bani, adică 12 coroane nutreț de întreținere.

Care va să zică, cu cât dăm viteilor mai mult nutreț pe zi, cu cât le îngrășem în timp mai scurt, cu atât cheltuim mai puțin, pe lângă că și ostenim mai puțin.

Hrănirea îmbelșugată însă (cu nutreț mult pe zi), o putem face numai întrucât nu trece peste puterea vitelor de a mistui și a-și însuși materiile nutritoare. Mistuirea nutrețului în stomac se înlesnește prin o măcinare și dumi-care amănunțită în gură și prin amestecarea lui cu bale. Un semn acesta, ca și noi să ușurăm vitelor lucrarea aceasta prin măruntirea nutrețului aspru și coturos tăindu-l hașcă, prin tăierea sfeclelor și a cartofilor bucățele, prin măcinarea grăunțelor sau muierea lor în apă.

Amestecătura potrivită a nutrețului uscat cu sfecle, tărîțe, apă sărată și schimbarea nutrețului îl face mai bun, mai gustos, mai plăcut. La amestecarea și schimbarea nutrețului se avem pururea în vedere scopul ce-l urmărim: vitelor puse la îngrășare le vom da nutreț deosebit bun și hrănitor, fîn de cel mai bun, otavă, tărîțe, păsat, lături și cartofi; vacilor de lapte fîn, tărîțe, lături și sfecle. Apoi e de lipsă să adăpăm vitele cel puțin de 2 ori pe zi cu apă curată, să le dăm din când în când sare și țesală din greu.

Cu chipul acesta vitele noastre vor spori bine și ne vor da foloasele ce le așteptăm dela dênsele.

În sfârșit nu va fi de prisos a arăta prin puține cuvinte, cum să îndeplinim munca de tras și munca cu palma în moșioara noastră de 12 jugere.

Două părechi de vaci de jug prea ușor resbesc munca de tras. La deosebitele cărături și la arăturile ușoare le prindem »păreche« dându-le rënd în jumătăți de zile; la arăturile mai grele le punem »în patru«. Așa apoi nici când nu le vom împovăra și osteni peste măsură. Ear' lucrările cu palma le biruim trei oameni de lucru, bine

înțeles, dacă rămânem în rânduirea culturilor, arătată la locul seu; și trei oameni de lucru, dacă nu mai mulți, se găsesc la casa plugarului român.

(Va urma).

ISIDOR BLAGA

INGRIJIREA VITELOR

Ingrijirea vitelor în timpul muncii și după aceasta.

Pentru plugar vitele sunt nu numai de neapărată trebuință, ci chiar o bogăție. Și folosul lor e cu atât mai mare, cu cât mai bine vor fi hrănite și peste tot îngrijite.

O îngrijire deosebită se cere pe sama vitelor în timpul lucrului și îndată după săvârșirea acestuia, dacă e ca ele nu numai să fie scutite de slăbiciune, de boale, de schilodiri și chiar de punerea capului, ci ca să aibă o viață cât mai îndelungată, să nu le scadă prețul, și să poată munci tot mereu cu spor.

Greșelile cele mai mari, de cari se fac vinovați mulți plugari sunt:

1) că pun vitele la muncă ce trece peste puterile lor; 2) că, neputând răsbî cu povara, le bat; 3) că nu le nutresc destul de bine în timpul lucrului.

De obicei poftim muncă îndelungată și grea dela vitele noastre, fără a le da în același timp hrană îndestuitoare. Le punem să muncească — cu deosebire în timpul verii — din zori și până 'n noapte, ear' ca să le dăm într'ameazi odichna trebuincioasă nici nu ne trece prin minte; adesea nici

de hrană bună și îndeajuns nu purtăm grije. Cu toate-că, întocmai ca omul muncit, vitele au trebuință de odichnă și hrană bună pentru a-și reculege puterile.

Mulți nu iau în destul samă, că drumul e greu, fie din pricina că e țipiș, fie că nu e bine bătut și uscat.

Și câți nu lasă bietecele animale pe mâna unor tineri neîncercați și în voia servitorilor, adesea, fără nici o milă? Urmările apoi nu arare-ori sunt din cale afară triste și păgubitoare. Animalele reiesc văzând cu ochii, și multe se prăpădesc într'un fel sau altul; ear' plugarul rămâne cu jugul pe jos și lucru firesc, trebuie să dea înderēt în avere.

Ținând samă de toate împrejurările, va fi bine să ne însemnăm, că hrănite cum se cade, vitele pot munci 8—10 ore pe zi. În timpul verii munca începută pe răcoare trebuie întreruptă cătră 10½ ciasuri și pornită din nou cătră 3 ciasuri după ameazi. În timpul acesta de odichnă vitele trebuie bine hrănite și adăpate; ear' putându-le scuti și de soare va fi și mai bine.

Afară de odichna ce li-se dă în timpul amezii, vitele mai trebuie lăsate rînduri-rînduri să răsuflă câteva minute.

Dacă vita se nădușe în timpul muncii, pe dată trebuie lăsată să odichnească, se freacă bine pe întreg trupul, și se învelește cu o haină.

Schiopătând animalul pe drum, se caută pricina la talpă, delăturând vre-un cuiu, sau vre-o peatră ce face ca animalul să fie împedecat în mersul seu.

De mare însemnătate este pentru

animalele muncite dacă, ajunse acasă li-se spală nările cu un burete curat, muiat în apă cu puțin oțet, ear' buzele, ochii și picioarele cu apă curată, și la urmă se șterg.

După acestea se lasă încă câtva timp să răsuflă și apoi li-se dă nutreț și pe urmă apă.

ROMUL SIMU

Cum se cunoaște un bețiv?

Mănâncă foarte puțin, căci mistuirea se face anevoe.

Pune-l să scoată limba și vei vedea că tremură.

Intinde-i brațele și vei vedea asemenea că tremură, dar' mai cu samă degetele, căci mușchii și-au pierdut puterea.

Pune mâna des la frunte, aceasta mai cu samă după un acces.

Muncește repede, dar' ostenește curând.

Li urlă capul.

I-se bate inima prea tare.

Are udul des și urdinare, aceasta după accese.

Se nădușește lesne.

Corpul îi este greoiu.

Chipul îi este schimbător.

Rabdă puțin la frig.

Umblă cu capul în jos.

Să pare totdeauna gânditor, arătând o căință.

Răsuflă greu.

Doarme greu.

Este iute la mânia și supărăcios.

Li place să se laude.

Visează înfricoșat.

Vorbște cam răgușit.

Li plac mai cu samă acriturile.

Ostenește curând la mers.

Scuipă și suflă nasul des și aceasta mai cu samă dimineața.

A dat Dumnezeu de-am ajuns.

Însă vederea neașteptată a porțiții m'a mișcat tare; și fiindcă nu o nemeream, că de tare ce eram mișcat mă clătinam de colo-colo, m'am oprit lângă gard și ținându-l cu amândouă mâinile să nu cadă, am început:

— «Portiță, portiță, vino dumneata la mine, că eu sunt ocupat...»

Și vezi, a naibii leneșă, cu toate rugăciunile mele, n'a vrut să vie.

Desnădăjduit, am început să-i țiu un logos:

— «Portițaaa» (de trei-ori...)

Cât a ținut, nu pot spune cu siguranță, știu, că m'am înduișat și mai rău, că am dat drum gardului și, perzându-mi echilibrul (adecă cumpăna de a sta în picioare) m'am așezat de-a lungu trotuarului.

Acu, jos e jos, ori-cum ai sta! unicul avantajiu e că ești sigur: nu mai poți cădea mai jos.

După-ce m'am încredințat că n'am stricat trotuaru cu capu meu, am început

FOIȚĂ

O noapte de „veselie“...

Eram, cu mai mulți prieteni, într'o berărie. După tovărășii cari periau unu câte unu pe sub masă, observam că beusem mult. Eu, și încă unu, rămăsesem; ne țineam încă bine pe picioarele... scaunelor. Butoiul de bere început pentru noi, se golise; punga mea ca și butoiul. Stăpănu berăriei ne făcu obișnuitele somațiuni să plecăm, apoi, cu multă bunăvoință ne luă de gulere și ajunși la ușe, făcu după fiecare câte o mișcare prietenească cu picioru...

Sub bine-voitoarea-i îndemnare am trecut trotuaru pe sus, fără balon. Însă călătoria prin vîzduh n'a ținut mult; am căzut, cu fața 'n jos, peste niște indivizi cari, judecând după ghionturile cu care m'au primit, trebuiau să-mi fie prieteni.

Așa și era. Ei făcuseră călătoria pe tăcute, înaintea mea.

Prietenu meu striga, gesticula, bătea cu pumnii în trotoar în semn de protestare; însă toate înzadar. Obloanele neînduplecate se lăsau cu sgomot peste ferestrele localului dătător de bere și de veselie.

Când odată, în mijlocul sgomotului, auzii un fluierat însoțit de un greoi mers de vardist. Făcând apel la toate puterile mele, mă sculai; ridicând cu mine încă vre-o doi.

Sentimentul de solidaritate făcu să ne constituim în grup compact; și susținându-ne împreună o pornirăm spre casă. La o răspântie, mă pomenii deodată singur.

Pe drum toți vardistii păreau uimiți de siguranța cu care umblam pe două cărări, și mă măsurau din ochi fluierând a pagubă.

Felinarele mă priveau cu coada ochiului; ear' eu, politicoș, de câte-ori mă loveam de vre-unu, ziceam:

— «Pardon, nu vă supărați! v'am călcat pe bătățuri...»

Felinarul se clătina pe loc, pe când eu conștiențios mă clătinam mai departe.

Dau naștere la copii pociți.
Femeile mai au lepădături.
Ii place să umble cu de ai lui, ferindu-se de alții.
Pierde șirul gândurilor.
Fața la unii este palidă, la alții roșie și virful nasului bătând în vinet.
Săracii bețivi, eată după câte îi putem cunoaște!

CE E NOU ÎN LUMEA MARE?

= În China e o încurcătură babilonică. Partidul revoluționar al Boxerilor, se trezește față în față nu numai cu armatele europene, ci și cu un contrapartid de acolo, care lucrează și el contra acestui resculat.

Puterile europene pentru a-și ajunge mai iute scopul de readucere a ordinii în țară au dat imputernicire vecinei Iaponia să intre cu armate mari în China să facă rânduială. Iaponia (stat de 40 milioane locuitori) care a mai bătut nu demult reu pe Chinezii (deși aceștia 400 milioane), a și trimis trupe numeroase în China și se crede că în scurt va fi rânduială. Revoluția peste tot e în apunere. Nu se mai lățește.

Chinezii, precum se scrie, s'au purtat foarte barbar cu europenii căzuți pe mâna lor. De pildă pe Ketteler, ambasadorul Germaniei, l'au omorât într'un chip grozav de înfiorător. După o luptă desnădăjduită cu călăii săi, după-ce din ranele primite îi curgea sângele, boxerii l'au tîrît pe un loc deschis nu departe de ambasada engleză, aci l'au îngropat de viu în pământ până în gât, apoi cu un fier înroșit i-au scos ochii și i-au smuls limba, și așa l'au lăsat să chinue și să moară. Nenorocitul a chinuit mai multe ciasuri cumplite.

Așa pătau toți europenii de-i puteau prinde, dar' veștile mai nouă spun că ei s'au putut apăra bine la ambasada engleză și e nădejde că vor fi aflați teatari încă.

să fac probe cu sculatu: bijbiesc pe jos, mă opintesc în mâni, dau să mă scol, zadarnic!... Trece vardistul străzii.

— «Ce cauți pă jos, domnule?»

— «Păi» gângăvesc eu, «ce să caut?... eacă 'mi-am perdut echilibrul»

Vardistu 'ngenunche lângă mine, scoate chibrituri, aprinde și caută.

— «Mare era chilibiru ăla domn'le?...»

— «Cam mărișor», zic tare; mormăiesc: «așa cât 12 glăji de bere.»

Chibriturile se sting, și vardistul, ajuns la marginea trotuarului, întreabă:

— «N'o fi căzut în apă, aici în șanț?»

— «Da dă unde! în apă! în bere a căzut și s'a înecat... încă dela berărie...»

— «Păi atunci cum vrei să'l găsești aici?»

— «Ia dă-mi mâna să mă scol! să vezi cum îl gălesc...»

Mă scoală de jos. Și fiindcă într'un acces de recunoștință îl iau de gât să-l sărut, ne rostogolim amândoi până în șanțul de lângă trotuar.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Timpul, care săptămâna trecută puse pe economi pe gânduri prin căldurile arzătoare ce amenințau cu uscarea cucuruzelor, — s'a schimbat de-odată de Sâmbătă seara încoace. Sâmbătă noaptea pe aici a plouat tare, dar' fără turtună, și până azi Vineri, în fiecare zi, ori ziua ori noaptea; plouă multșor, și se arată a ținea încă acest timp schimbăcios. Cucuruzele se vor îndrepta, dar' cu grănele sunt oamenii îngrijați, că nu pot secera.

Pe aiurea au fost mari furtuni, potopuri chiar, precum arătam la alt loc.

M. S. Impăratul-Rege Francisc Iosif I. s'a îndurat preagrațios a da pentru biserica gr.-or. nou zidită din Petroseni, un ajutor de 100 fl. (200 cor.).

În afacerea fondului Ianou o nouă stație. Comitetul central al Asociațiunii a cerut ministrului de interne să-i lase libelul cu banii fondului, până să se sfîrșe tot procesul și toată cercetarea, dar' i-s'a răspuns că nu se poate, că încă de-acum are să se urmeze cercetare de nou contra tuturor membrilor din comitetul ce luase lucrul în mână, urmărindu-i pentru „adunare de bani fără îngăduință“.

Furtuni mari și potopuri se vestesc din multe părți ale țerii, că au bătuit Vineri spre Sâmbătă și Sâmbăta trecută. În unele locuri furtunile au împedecat chiar mergerea trenurilor, rupend copacii dela pământ și răsturnându-i în calea lor. La Becicherec a ridicat dela pământ pe un copil care căzând jos s'a schilodit. Pe aiurea a dărîmat coperișele caselor și a smuls ori rupt stîlpii de telegraf. La P. Ladani, pe Pusta Hortobaghiului și în alte locuri, viforul a adus grindină (peatră) care a zdrobit tot, făcend pagube mari. Cară cu boi aflate în câmp, au fost răsturnate, luate pe sus și boii trântiți la pământ. La comuna Nyustya

Pe urmă, ce era să facă? — m'a ridicat. și m'a dus până 'n casă.

M'am culcat sub pat, fiindcă mi-s'a părut mai aproape.

Dimineața vine gazda să mă scoale

— «D-le, scoal' că-i târziul!»

Ași, domnu sforăia sub pat.

Gazda ia un bêt, împinge sub pat. Es dintr'o săritură.

— «A, dumneta ești?» întrebă gazda.

— «Nu, sunt soacră-meal!»

— «Bine, d-le, d-ta sub pat? mai mare rușinea!»

— «Mă rog, cucoană Veto: plătesc eu chirie, sau ba...?»

— «Dar' firește!»

— Ei, atunci fii bună și dă-mi voie să dorm unde-mi vine mai bine!

*

Mi-a dat, adecă... m'a dat afară...

Vas. Pop.

s'a întemplat și o mare nenorocire în vieți de oameni. Rîul Rima eșind furios a rupt două poduri și pe unul aflându-se vre-o 14 oameni, toți au căzut în apă și 10 au perit și numai 4 au putut scăpa cu viața. La A. Maroth fulgerul a lovit în o ceată de secerători, ucizend numai decăt trei bărbați și o femeie. În Torontal s'a făcut mari pagube prin risipirea clăilor de grâu de pe câmpuri și a coperișelor de case. Și așa în alte zeci de locuri.

O plăcută sară musicală a avut publicul din Orăștie Mercuri sara (11 Iulie n.) D-șoarele *Adelina Piso* și *Valeria Pop*, cu dl *G. Șorban* au arangiat un Concert, a cărui ținare a fost hotărîită numai Vineri sara, pentru-ce nici nu am putut-o vesti în numărul nostru trecut. Publicul pricepător în ale muzicii și-a arătat deplina sa satisfacție față de d-șoarele concertante prin frumoasele ovațiuni făcute lor. Le-au și meritat. D-șoara Piso e deja violinistă virtuoașă, ear' d-șoara Pop o cântăreață ce încântă. Dl V. Bontescu a declamat și aici cu același patos „Rugămintea din urmă“ de Coșbuc, pentru care fusese viu aplaudat și la Asociațiune în Deva.

După Concert a urmat dans, care s'a continuat până în zori. Au fost și mulți oaspeți din afară (Hațeg, Deva, Cugir), din loc, afară de Români, au participat mulți Sași și dnii oficeri.

Marele gimnasiu gr.-or. român din Brașov și celelalte școale centrale de acolo, împlinind 50 de ani dela întemeierea lor, Direcțiunea acelor școale a sêrbat în chip mareț această împlinire a jumătății de veac. Luni, Marți, Mercuri și Joi au fost felurite sêrbări a școalelor, ear' Joi, în ziua de Sân-Petru, încheerea sêrbătorească a anului școlar și a festivităților iubilare.

Urmările războiului cu China se simt deja foarte tare în — Europa. Din China se aduc mulți articli de negoț (mărturi) cari de aiurea nu le poți avea deloc sau în măsură de tot mică. De aceea acum acele mărfuri se urcă grozav în preț, fiind-că nu mai cuatează neguțătorii să meargă acolo după ele. De pildă evantaliile de foi de palmi, mult căutate, amenință să urce cu 100% (adecă ce a fost cu 1 fl. să fie cu 2 fl.), renumitele piei de capră tot așa cu 100%, ear' foile de ciau cu 30—50%.

Concertul dela Feredeșu, dat de „Reuniunea română de cântări din Orăștie“ sub diriguirea dlui *Ioan Branga*, — a reușit, așa precum ne așteptam, foarte bine.

Pavilionul hotelului, prefăcut în „sală de concert“, a fost îndesuit de public. Erau de față peste 200 persoane. Preoțimea din ținut, din fostul tract Geoagiu II, a fost de față în număr aproape complet, pentru a da prin prezența sa onoare unui Concert românesc și prin obolul seu sprigin unei biserici pentru care se da Concertul.

La orele 4^{1/2} s'a început producția. Punct de punct, bravul cor al dlui Branga producea cea mai mare însuflețire, și era

silit prin nesfârșitele aplause să repeteze aproape fiecare cântare. Prestațiunea a plăcut așa de mult, că la ora 6 $\frac{1}{4}$ când programul s'a terminat, publicul departe de-a fi obosit, nu voia să plece, și la rugărilor lui, dl Branga a trebuit să mai cânte înafară de program vre-o trei piese.

Declamarea poeziei «Pe pământul Turcului» ca punct 4 al programului prin dl S. Safta a produs haz, pagubă numai că în pavilion, ca în liber, vocea dsale se perdeau, încât înapoi să plâneau că nu pot înțelege. Dl Safta e altfel bun declamator. A plăcut și Cuartetul de bărbați (preoții S. Filimonescu, D. Pop, O. Săbău și A. Glodean) condus de dl Nic. Todea (punct 3. din progr.), care a cântat două piese scurte, fiind viu aplaudat.

Printre numeroșii Români, inteligenți și popor, erau foarte numeroși străinii prezenți la Concert, cari aplaudau și ei bravul cor dela Orăștie, și au rămas cu cele mai bune impresii despre înaintarea ce o facem și noi Români pas de pas și teren de teren.

După Concert, pavilionul a fost prefăcut în „sală de joc”. S'a 'ncins o horă frumoasă, s'a jucat un vals, apoi, pășind pe eroicul marș a lui Mihai-Viteazul, au intrat 8 Călușeri (Orăștieni din corul dlui Branga) și purtând brăuri tricolor, au jucat eroicul joc național cu vioiciune, mlădii și ușori ca puî de șoimi. Publicul sta îndesuit în jurul lor admirându-i, și i-a aplaudat și i-a aclamat la încheere.

Reușita materială a fost și ea deplină: s'au încasat peste 310 Coroane, din cari detragându-se spesele de vre-o 120 Coroane, a rămas profit curat pentru biserica din Feredeșu peste 190 Coroane.

Stipendii pentru școale economice. Comisiunea economică a comitatului Sibiu a scris concurs, cu termen până la 15 August st. n., la 1 stipendiu de 1200 coroane pentru tinerii cari doresc să cerceteze academia agricolă din Magyar-Ovár, și la 2 stipendii de câte 200 coroane pentru tinerii cari doresc să cerceteze școala agricolă din Mediaș ori altă școală agricolă din patrie! Concurenții trebuie să aparțină comitatului Sibiu.

O companie de husari în primejdie de a arde. O companie de husari din Seghedin, în trecere spre Dobrițin, a fost încuarterată la hotelul «Cerbul de aur» din Oradea-mare, fiind feciorii și caii adăpostiți în grajduri. Peste noapte grajdurile au luat foc. Când un servitor a observat primejdia, grajdurile erau toate în flacări. Husarii treziți din somn, de strigătele servitorului, au alergat toți la cai și tăind căpeștele li-au dat drumul. Spăriați de flacări caii s'au împrăștiat în fugă nebună spre piața-mare și partea numită «peczesor». Hornistul însă mai târziu i-a adunat pe toți prin suflarea alarmului, la sunetele căruia caii veneau în galop de prin toate părțile orașului. Grajdurile au ars până în temelii.

Biserica cea nouă gr.-or. din Petroșeni se va sfinți Duminecă în 9/22 Iulie la 9 ore a. m. prin I. P. S. nostru Archiepiscop și Metropolit Ioan Mețianu.

La această sărbătoare se invită cu toată onoarea on. public, fără deosebire de naționalitate și confesiune, atât din loc, cât și din localități mai departe. Invitări separate în scopul acesta nu se vor face.

Pentru această ocaziune solemnă, comitetul nostru par. a statorit, cu aprobarea Excelenței Sale dlui Archiepiscop și Metropolit, următorul program:

1. Sâmbătă în 8/21 Iulie cu trenul de 9 ore sara va sosi Excelența Sa cu o suită în gara din Petroșeni, unde va fi bineventat prin parochul local *Avram Stanca*, în numele poporului și al binevoitorilor cauzei noastre, adunați cu acea ocaziune la gară. 2. De aci va fi condus la cuartirul pregătit în locuința parochului amintit. Jumătate de oră mai târziu i-se va face conduct cu lampioane și cu muzica societății „Salgotariană”. Aci va ținea un discurs dl Petru Iacob, oficial la băile de cărbuni de aici. 3. Duminecă dimineața în 22 Iulie la 9 ore se va începe serviciul divin împreună cu sfințirea bisericei. 4. La 1 oră d. a. prezentarea deputațiilor. 5. Eventualele visite a Excelenței Sale. 6. La 2 ore p. m. *banchet* în hotelul Wagner (Barcsay), coverta 5 cor. 7. La 8 ore sara *Concert cu dans* în același hotel pe lângă prețul de intrare: de familie 4 cor., de persoană 2 cor. ear' galeria de persoană 1 coroană. Programul concertului și a dansului se va publica în invitațiile ce se vor face în scopul acesta. 8. Luni excursiuni la Surduc eventual și în alte părți.

În fine adaog rugând pe toți domnii preoți cărora li-s'au trimis de aici liste de colectare, și cari până la datul de față nu au retrimis listele, să binevoască a face aceasta cu posibilă grăbire fie cu ori ce rezultat.

Petroșeni, la 10 Iulie st. n. 1900.

În numele comitetului parochial.

Avram Stanca, paroch.

Petrecere de vară aranjează inteligența română din M.-Ludoș, la 29 Iulie st. n. 1900 în pavilionul „Császár” din loc. Venițul curat este destinat în favorul școlii gr.-cat. din M.-Ludoș.

„Nedeea” dela Câmpul-Pânii a fost, din cauza timpului nepriincios, tare ploios, mai puțin reușită de cum se nădăjduia. S'a adunat totuși popor din comunele vecine cu preoți și învățători, și s'au produs cu cântări un cor de fete și unul de feciori, apoi a declamat drăgălaș de tot copilă de 9 ani a fostului primar Baci din Vinerea o poezie cu care a stârnit admirația tuturor. S'a jucat apoi și s'a făcut o colectă în favorul fondului Reuniunii femeilor, adunându-se vre-o 50 fl. Au fost de față și inteligență din Deva, Orăștie, Hațeg etc.

De era timp bun, se făcea un lucru mai frumos.

În Bucovina e mare nemulțumire în cercurile românești. Oamenii guvernului sub cuvânt că vreau „pace” au făcut să înceteze aprigul ziar „Patria” și acum după vre-o 2 luni, au scos ei o foaie nouă „Timpul”,

care tămăiază tare la guvernul pe care „Patria” îl certa. În fața acestei stări de lucruri e vorbă ca „Patria” să apară de nou spre a spune la *adeveratele* simțimente ale inimilor românești.

Cruțarea soldaților. Comandantul corpului 7 de armată cu rezidența în Timișoara, mareșalul Schwitzer, a dat zilele acestea o poruncă în care disbune, ca pe timpul căldurilor mari trupele să fie scoase la exercițiu numai dela 5 ore dimineața până la 9 ore înainte de amiază. După aceea teciorii să fie duși la scaldă ear' după amiază să li-se dea repaus.

Naționaliștii prețuiți de francezi. Se știe că *Cehii și Irlandezii* sunt între popoarele căzute sub stăpânire streină, care mai brav își duc lupta lor națională, lupta pentru drepturile ce se cad neamului lor. Și acum vine din Paris o veste însuflețitoare pentru luptătorii naționali, anume că naționaliștii francezi aranjează o primire demonstrativă și strălucită: Cehilor și Irlandezilor cari vor visita expoziția.

Chica Chinezilor. Se știe că Chinezii au obiceiul de a se rade pe cap și a-și lăsa numai în vârful lui o chică lungă. Acest obicei nu e așa de vechiu în China cum s'ar putea crede: abia e de două veacuri. Mangiurii (Tătarii) cucerind China au silit pe Chinezii la acest port mangiuresc. În 1627 ei au impus obiceiul acesta în peninsula Liaotung tuturor locuitorilor, amenințând cu moarte pe cei cari n'ar purta chică. În China propriu zise domnia Mangiurilor (Tătariilor) se socoate de pe la 1644, după sinuciderea celui din urmă împărat chinez din dinastia Ming. Cucerirea s'a făcut însă încet și abia la 1650 căzu și Cantonul în mâinile noilor stăpâni. Pe lângă pedepse, mai lucrară și răsplățile bănești ce se dedeau celor cari purtau coadă. La început darul era mare, dar încet-încet ajunse a fi numai un ou de găină. Pe lângă astea la examenele de mandarinat (slujbași) reușiau numai tinerii cu coadă. Din vreme în vreme guvernul cel nou mai tăia capul vre-unui învățat care nu voia să se supună modei celei noue.

Așadar' chica e în China semn de supunere. Numai în două provincii: Kuangtung și Fokien, și acuma poartă chica învălătucită și ascunsă sub un turban; acestea sunt provinciile cari s'au împotrivit mai mult Tatarilor. La vreme de răscoală, pe dată ei lasă să le crească părul tot pe cap și-și taie chica, de-aceia în China se vorbește de «răsvăritori cu părul mare». Înainte de cucerirea tătarească își purtau Chinezii părul ca și Coreenii acuma, adică îl lăsau să crească firesc peste tot și-l strîngeau numai într'un fel de moțoc în vârful capului.

Astăzi meseria de bărbier e foarte bănoasă în China, deoarece fiecare Chinez se rade pe cap de câteva-ori pe săptămână.

Avis! Spre a ne putea orienta la încuarterarea oaspeților și acuirea trăsurilor

de lipsă, precum și pentru orientarea oțelului concretizat cu servirea banchetului, rugăm pe toți cei-ce vor participa la adunarea societății pentru fondul de teatru român ce se va ținea în zilele 22 și 23 Iulie a. c., să binevoiască a se insinua la adresa subscrisului Dr. Laurențiu Pop, avocat în Abrud, cel mult până în 15 l. c., anunțându-ue totodată dacă doresc a lua parte și la banchet.

Este în interesul onorațiilor oaspeți ca să se insinue la timp, ca să nu fie expuși neplăcerii de a nu afla trăsuri la îndemână și să nu întimpine greutăți la încuarterare și la participarea la banchet.

Abrud, 6 Iulie 1900.

Dr. Laurențiu Pop, președintele comitetului de încuarterare. Petru Macavei, secretarul comitetului de încuarterare.

Prețul bucatelor.

Piața din Alba-Iulia.

— la 10 Iunie 1900 —

Grâu frumos ferd. de 20 l. cu	1-10 cr.
Săcara ferdela cu	—88 cr.
Orz ferdela cu	— cr.
Ovės ferdela cu	—50 cr.
Cucuruz ferdela cu	—88 cr.
Fasolea ferdela cu	—90 cr.
Grumpene noue ferdela cu	—45 cr.
Vin nou feria cu	— cr.
Mere ferdela cu	— cr.
Nuci ferdela cu	— cr.
Carne de vită 1 klgr. cu	—44 cr.
„ „ porc 1 „ cu	—48 cr.
Slănină proaspătă 1 kl. cu	— cr.
„ svântată 1 „ cu	— cr.
Brânză nouă 1 kl. cu	—48 cr.
„ în burduf cu	— cr.
Ouă 4 cu	—10 cr.
Pui de găină, părechea cu	30—50 cr.

Piața din Dobru.

— la 10 Iulie st. n. 1900. —

Grâu frumos, ferdela de 30 l. cu	—1-60 cr.
Săcară, ferdela de 0 litre cu	—1-20 cr.
Orz, ferdela cu	— cr.
Ovės, ferdela de 30 litre cu	—60 cr.
Cucuruz ferdela de 30 litre cu	1-40 cr.
Fasolea, ferdela de 30 litre cu	—1-50 cr.
Cartofi (grumpene), ferdela cu	—50 cr.
Vin nou, litru cu	— cr.
Mere, ferdela cu	— cr.
Nuci, ferdela cu	— cr.
Caren de vită, 1 klgram cu	—40 cr.
„ „ porc „ „ cu	—36 cr.
Slănină proaspătă 1 kl. cu	—60 cr.
Slănină svântată 1 kl. cu	—70 cr.
Brânza, nouă 1 kl. cu	50 cr.
„ în burduf cu	— cr.
Ouă, 1 ouă cu	01 cr.
Pui de găină părechea cu	30—40 cr.

FELURITE POVEȚE

Unt proaspăt.

O foaie din București dă următorul sfat, după care am putea păstra untul proaspăt vreme îndelungată.

Speli untul bine-bine în apă proaspătă și curată, apoi îl ștergi de apă și îl așezi în borcane de sticlă (glăji cu gât larg) ori de pământ. Borcanele le umplem așa de bine

ca să nu rămână într'însele nici un gol. Așa le așezăm într'o căldare numai pe jumătate cu apă și încep a se ferbe până dau în clo-cote, și nu scoatem borcanele din căldare decât după-ce s'a răcit apa. Atunci untul rămâne proaspăt peste 6 luni de zile, ba chiar cu gust mai plăcut ca la facere. Căci prin topirea în apă ferbinte, zărul se așază pe fundul borcanelor și untul rămâne deplin.

*

Flori proaspete.

Dacă luăm o floare și o punem în casă în pahar, ea după 24 ore se vestește. Dacă cutare floare ne e tare dragă și am voi s'o improspetăm, punem floarea vestedă cu coada în apă ferbinte și nu o scoatem de-acolo decât când apa s'a răcit, și floarea se va improspeta earășii

*

Păstrarea cașului.

De voim să avem cașul timp mai îndelungat nemucezit, proaspăt, să-l presărăm cu o pubere de var stins, pisat mărunt. Varul stins împedecă nu numai muceziră ci și plămădirea strepezilor, fără să aibă vre-o înrîurire rea asupra gustului cașului.

*

Mâni albe

putem avea, după povăța unei foi franceze, dacă punem o lingură de hrean în 3 deciliri de lapte cald. Băgăm apoi mânilor în acest amestec și ținându-le puțin în el, le scoatem și lăsăm să se sbicească pe ele amestecătura. După aceea le clătim în apă curată, și după 2—3 spălări așa, mânilor se albesc în măsură însemnată.

FELURITE

Ce beau Domnitorii. Intre Domnitorii Europei nici unul nu este care să facă parte din vre-o reuniune de temperanță, căci tuturora le place să bea, mai mult sau mai puțin, dar' de beut beau.

Impăratului Wilhelm al Germaniei îi lasă gura apă după berea de Bavaria. Când mănâncă, totdeauna bea bere de aceasta. Nu se ferește însă nici de vin bun. Excepțiune face numai față cu șampania, pe care nu o suferă pe masa sa, de cât numai cu ocaziunea serbărilor de Curte. De mâncat mănâncă cât treisprăzece, așa că e renumit pentru apetitul ce l are. Iubește însă mâncările simple, și când nu are oaspeți, masa lui nu e mai bogată de cât a unui cetățean de rînd în stare mai bună.

La curtea rusească este din vechime în us bucătăria franceză. Țarul Nicolae II trăește numai cu vinuri de Bordeaux și cu șampanie franceză. Alte beuturi spirituoase nu poate suferi. De altminterlea el duce o viață cumpătată, atât în mâncare cât și beutură.

Despre Regina Angliei s'a spus mult că-i place să bea cele mai tari beuturi spirituoase. Dar' gurile rele zic ce vor; adevărul e că și ea, ca cele mai multe dame engleze, înainte de culcare ia un pahar de whisky sau brandy și la prânz de asemenea. Alte

beuturi spirituoase nu se servesc la masa ei nici în ziua de Paști.

Impăratul Francisc Iosif preferă berea. De obicei consumă bere de München, dar' nu se ferește nici de berea ușoară de Viena și de cea de Pilsen. La mâncare ia de obicei un pahar de Bordeaux cu apă minerală. Mai mult nici o dată.

Bèutura predilectă al micului Rege a Spaniei nu e încă cunoscută. El trebuie să bea aceea ce capătă de la mamă-sa.

Loubet, noul președinte al republicii franceze, urește luxul. Trăește moderat și nici cu ocaziunea prânzurilor festive nu face parada, care o făcea predecesorul seu Faure. Acesta știa să trăească mai bine.

În școală. Părintele-director X. cerce-tează într'o zi școala, ca să se convingă întru cât s'au procopsit elevii în știință. „Stane!“ agrăește el pe unul dintre elevi și îl întreabă; „Ști-mi-ai tu spune, cât face 5 și cu 1?“

Elevul nu înțelege întrebarea abstractă. Părintele îi ajută. „Uite fiule! Dacă îți dau eu 5 mere și încă un măr, câte mere ai de tot?“ Răspuns: „Șapte“ „Cum așa?“ „Pentru-că un măr mai am în traistă.“

De-o fi așa, apoi în potriva răcelii s'a aflat un scut ușor și ieftin. Renumitul medic francez Ricaudy dă, mai ales celor-ce merg la încăruțate, sfatul să-și pue pe pept sub jiletcă o foaie de ziar împăturată, și dacă vrea una și în spate sub roc, și atunci chiar paltonul gros și greu e de prisos...

Păcălit. Un oficer, căruia nu-i plăcea de preoți ajunge la o masă chiar vis-à-vis cu un preot, pe care privindu-l chiorș, îi spune vecinului seu: „Dacă ași avea vre-un fiu bătucit la cap, ași urma sfatul fie ertatului patriarh sârbesc și l-ași face popă“.

Vecinul însă i-a răspuns potrivit: „Se vede, că tatăl d-tăle a fost de altă părere“.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihai.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihailu Danil David și Constantin Balcu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAIU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Postul de

adjunct notarial

împreunat cu salariu de 30 coroane la lună și costul, se poate ocupa la subscrisul cu ziua de 14 Aug. a. c.

Bozeș, p. u. Algyógy.

Candin Cristea

not. cercual.

Notiță Literară.

„Inceputurile ziaristice noastre“, 1789—1795, de *Ilarie Chendi*, este o broșură de 35 pagini, apărută la „Minerva“ în Orăștie, tractând despre înăiele încercări în Ardeal și Ungaria de a înființa toi românești, încercări ce s'au isbit de multe greutatea a vrășmașelor vremuri acelea.

E foarte interesantă și o recomandăm iubitorilor de istorie a literaturii și istorie a ziaristicii la noi; să reoglindează în ea și zbu-ciumările culturale-naționale a vremurilor.

„*Buna chiverniseală*“ este titlul unei broșurele apărute la Sibiu, scrișă pentru toți, după ideile lui Sam. Smiles, de Teodor V. Păcățianu. Prețul 40 fileri. O cărtică dră-gălașe la înfățișare și prea folositoare prin cu-prinsul ei cel bogat în sfaturi înțelepte pen-tru ori-ce econom, țeran și domn, bogat și sêrac. Vom reproduce din ea părți alese, pentru cetitorii noștri.

Un învățăcel

care a absolvat cel puțin două clase gimnasiale, se primește în-dată în prăvălia de mărfuri curente și manufactură a subscrisului.

1-1

George Baciu,
Orăștie (Szászváros).

Publicați inserțiuni!

Timbru nu se mai plătește, deci fiecare inserat e cu 30 cr. mai ieftin ca înainte de 1 Iulie!

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMÍ, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(32)

Depuneri: cor. 1,750.000.

14—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 80/0;	4) cumpără și vinde mărfuri și pro-
ducte;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ear' dela corporațiuni culturale cu 60/0;	5) arăndează și exarăndează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3, 4, 5.

Ori-ce afacere se poate rezolva verbal în biurolul institului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Direcțiunea.

Moartea cloștanilor!

(Felix Immisch, Delitzsch)

este materia cea mai bună pentru a otrăvi repede și sigur cloștani și șoareci.

Nu e vătămător oamenilor și animalelor de casă.

Se capetă în pachete cu câte **30 cr.** la far-macia: **N. Vlad** din **Orăștie.**

(66) 5-5

Scânduri și lemne de zidiri!

Cel mai bogat deposit de **scânduri**, precum și de **lemne de tot felul trebuin-cioase la zidiri**, cum sunt grinzi, tâlpi, căpriori etc. este în Orăștie, și Deva de-positul subscrisului.

Arangeat de nou, și provăzut cu bogat material, garantat de calitatea cea mai bană, îm-biiu onorațiilor cumpărători material bun, *cu cele mai ieftine prețuri posibile!*

Cu toată stima

Ignatz Kotzander
în **Deva** și **Orăștie.**

(65) 6-10

➔ În Orăștie pe drumul țerii la intrarea în oraș
dinspre stație! ➔

Se recomandă
a executa ur-
mătoarele: ♦♦

Opuri, Broșuri și
Placate ♦♦♦

Bilete de logodnă
și cununie ♦♦

Carte și epistole

Couverte în toată
mărimea ♦♦♦

Circulare și preț-
curenturi ♦♦

Note, Bilete de
vizită după plac
și cerere ♦♦♦

Registre și impri-
mate ♦♦♦♦

Anunțuri, Comp-
turi și Adrese

♦♦ Bilanțuri ♦♦

Comande
din afară ♦♦♦♦
♦♦♦ se efectueșc
repede.

„Minerva“

Institut Tipografic, ☆☆☆

☆☆☆ societate pe acții

in Orăștie.

Înființată în 1888.

Această tipografie este pro-văzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de li-tere din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt și cu acurateță.